

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

агротехнологій і екології

Кафедра

(назва, факультету)

генетики, селекції та захисту рослин

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із навчально-виховної роботи

Професор Віталій БОЯРЧУК

«___» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

20 Аграрні науки та продовольство

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

201 Агрономія

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма

«Агрономія»

(шифр і назва ОПП)

Львів 2024

Робоча програма навчальної дисципліни "СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ"

для студентів ОС Магістр, які навчаються за ОПП «Агрономія»

галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

спеціальності 201 Агрономія

Розробник: Ковтун Олена Володимирівна, кандидат сільськогосподарських наук, в.о. доцента кафедри генетики, селекції та захисту рослин.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри:
генетики, селекції та захисту рослин

Протокол від «30» серпня 2024 р. № 2

Завідувач кафедри

(підпис)

Юлія ГОЛЯЧУК

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії:
факультету агротехнологій і екології

Протокол від «03» вересня 2024 року № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Олег АНДРУШКО

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Освітній ступінь: Магістр

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 201 Агрономія

Освітньо-професійна програма: "Агрономія"

Характеристика навчальної дисципліни *вибіркова з циклу професійної підготовки.*

Кількість кредитів: 4

Загальна кількість годин: 120

Вид контролю: залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 35 %

для заочної форми навчання – 16,7 %

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Формування концепції стратегій сталого розвитку

Тема 1. Сталість: модний тренд чи нагальна необхідність?

- 1.1. Зміст поняття “сталий розвиток”, передумови його виникнення
- 1.2. Глобальні цілі та основні принципи сталого розвитку
- 1.3. Імплементация цілей сталого розвитку в Україні
- 1.4. Звіт про цілі сталого розвитку 2023
- 1.5. Завдання для самоконтролю

Тема 2. Моніторинг виконання стратегій сталого розвитку

- 2.1. Характеристика економічних індикаторів сталого розвитку
- 2.2. Характеристика соціальних індикаторів сталого розвитку
- 2.3. Характеристика екологічних індикаторів сталого розвитку

2.4. Загальна методологія розрахунку індикаторів сталого розвитку (індекс людського розвитку, показник реального прогресу, екологічний і вуглецевий сліди, індекси екологічної сталості та екологічного виконання)

2.5. Завдання для самоконтролю

Розділ II. Формування поняття системи “суспільство-природа”

Тема 3. Концепції системи і розвитку

3.1. Формування великих систем та механізми їхньої стійкості

3.2. Поняття “розвиток” і “саморозвиток” систем у суспільстві

3.3. Аналіз і принципи розвитку соціо-економіко-екологічних систем

3.4. Джерела розвитку і трансформація систем

3.5. Завдання для самоконтролю

Тема 4. Екосистемні послуги та біосферна криза

4.1. Основні ознаки і складові сучасної біосферної кризи та глобальної екологічної кризи людства

4.2. Сільськогосподарське виробництво та його наслідки на навколишнє середовище

4.3. Кластерний підхід до підтримання сталого розвитку агросфери

4.4. Альтернативні методи управління для забезпечення сталого розвитку в сільському господарстві

4.5. Завдання для самоконтролю

Тема 5. Історія створення концепції сталого розвитку в Україні

5.1. Передумови створення концепції стратегії сталого розвитку в Україні

5.2. Екологічна політика України в контексті сталого розвитку

5.3. Формулювання поняття сталого розвитку регіонів

5.4. Особливості розроблення регіональної стратегії розвитку

5.5. SWOT-методологія

5.6. Завдання для самоконтролю

Тема 6. Поняття та детермінанти сталого розвитку сільських територій

6.1. Сталий розвиток сільських територій: сучасний стан проблем

6.2. Стратегічні пріоритети сталого розвитку сільських територій

6.3. Завдання Глобальних Цілей сталого розвитку для сільських територій

6.4. Політика сталого розвитку сільських територій

6.5. Завдання для самоконтролю

Тема 7. Екологічна етика і освіта для сталого розвитку

7.1. Основні принципи екологічної етики

7.2. Особливості формування концепції екологічної освіти

7.3. Принципи освіти для сталого розвитку

7.4. Впровадження стратегії сталого розвитку у сферу освіти

7.5. Завдання для самоконтролю

3. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
	Рік підготовки I Семестр 2					Рік підготовки I Семестр 2				
Розділ 1. Формування концепції стратегій сталого розвитку										
Тема 1	16	2	4	-	10	18	1	1	-	16
Тема 2	22	2	6	-	14	18	2	2	-	14
	Рік підготовки I Семестр 2					Рік підготовки I Семестр 2				
Розділ 2. Формування поняття системи “суспільство-природа”										
Тема 3	18	2	4	-	12	16	2	2	-	12
Тема 4.	16	2	4	-	10	14	1	1	-	12
Тема 5	16	2	4	-	10	16	1	1	-	14
Тема 6	18	2	4	-	12	20	2	2	-	16
Тема 7	14	2	2	-	10	18	1	1	-	16
<i>Разом</i>	<i>120</i>	<i>14</i>	<i>28</i>		<i>78</i>	<i>120</i>	<i>10</i>	<i>10</i>		<i>100</i>
<i>Залік</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	14	28	-	78	120	10	10	-	100

4. Практичні заняття

№	Теми занять	Кількість годин
1	Обговорення змісту поняття “сталий розвиток”, передумов його виникнення. Глобальні цілі та основні принципи сталого розвитку.	2
	Розгляд і аналіз документів про втілення цілей сталого розвитку в Україні та обговорення звіту про цілі сталого розвитку 2023.	2
2	Моніторинг виконання стратегій сталого розвитку. Проаналізувати характеристики економічних соціальних та екологічних індикаторів сталого розвитку.	2
	Обчислення за загальною методологією індикаторів сталого розвитку: індексу людського розвитку, показника реального прогресу, екологічний і вуглецевий сліди, індексів екологічної сталості та екологічного виконання.	4
3	Розгляд на прикладі системи “суспільство-природа” і обговорення формування великих систем та механізми їхньої стійкості. Обговорення поняття “розвиток” і “саморозвиток” систем у суспільстві.	2
	Аналіз і обговорення принципів розвитку соціо-економіко-екологічних систем на попередньо підготовленому прикладі (кейсі). Розгляд на окремому прикладі джерел розвитку і трансформацію систем.	2
4	Екосистемні послуги та біосферна криза. Основні ознаки і складові сучасної біосферної кризи та глобальної екологічної кризи людства. Сільськогосподарське виробництво та його наслідки на навколишнє середовище.	2
	Розгляд на прикладі форм та типів кластерного підходу до підтримання сталого розвитку агросфери. Аналізувати альтернативні методи управління для забезпечення сталого розвитку в сільському господарстві.	2
5	Обговорення історії та передумов створення концепції стратегії сталого розвитку в Україні. Опрацювання державних документів щодо екологічної політики України в контексті сталого розвитку.	2
	Формулювання поняття сталого розвитку регіонів. Особливості розроблення регіональної стратегії розвитку з використанням <i>SWOT</i> -методології.	2
6	Розгляд на окремих прикладах і обговорення змісту поняття та детермінант сталого розвитку сільських територій. Сталий розвиток сільських територій: сучасний стан проблем.	2
	Стратегічні пріоритети сталого розвитку сільських територій. Завдання Глобальних Цілей сталого розвитку для сільських територій. Політика сталого розвитку сільських територій.	2
7	Екологічна етика і освіта для сталого розвитку. Основні принципи	2

	екологічної етики. Особливості формування концепції екологічної освіти. Принципи освіти для сталого розвитку. Впровадження стратегії сталого розвитку у сферу освіти.	
	Всього	28

5. Самостійна робота

№ теми	Питання, що розглядаються
1	Міжнародні документи щодо сталого розвитку. Особливості Стратегій Сталого Розвитку Європейського Союзу.
2	Загальні принципи сталого розвитку суспільства. Фактори ризику при переході до сталого розвитку та шляхи розв'язання проблем.
3	Альтернативні стратегії розвитку людства. Поняття ноосфери і теорії біотичної регуляції і стабілізації довкілля.
4	Поняття "Еко-соціальна ринкова економіка". Симбіотичний шлях розвитку людства.
5	Відображення питань сталого розвитку у законодавчих документах України.
6	Особливості визначення стратегічних оперативних цілей і завдань розвитку регіону.
7	Особливості визначення оперативних цілей і завдань у сфері досліджень та інновацій.

6. Методи навчання

1. Словесні методи: лекція, пояснення

2. Наочні методи: презентація, офіційне видання «Стратегія сталого розвитку: підручник. За ред. В. М. Боголюбова, 2018», аналіз та обговорення державних документів про втілення цілей сталого розвитку в Україні, демонстрація та обговорення розробки регіональної стратегії розвитку з використанням SWOT-методології, ознайомлення з методологією обчислення індикаторів сталого розвитку, таких як, індекс людського розвитку, показник реального прогресу, екологічний і вуглецевий сліди, індексів екологічної сталості та екологічного виконання.

3. Практичні методи: практичні роботи.

7. Методи контролю:

1. Усне опитування: фронтальне, індивідуальне.

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка: за допомогою кейс-методу розробити та аналізувати, з обговоренням в аудиторії, принципів розвитку соціо-економіко-екологічних систем окремих регіонів.

3. Практична перевірка: виконання практичної роботи.

4. Стандартизований контроль: тести.

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)							Сума
розділ 1		розділ 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
12	22	16	16	16	12	6	

T1, T2 ... T7 – теми

9. Методичне забезпечення

Підручник, навчальний посібник; методичні рекомендації до практичних занять; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів. Програма та методика проведення лекційних та практичних занять спрямована на формування професійної особистості з відповідністю набутих знань, вмінь та навичок вимогам стандарту вищої освіти у галузі аграрної науки. Завдання для самостійної роботи спрямовані на виконання в індивідуальному плані або групою. Лекційний матеріал доступний у електронному вигляді в базі даних MOODLE. Тестові та індивідуальні завдання також доступні у дистанційному форматі.

10. Рекомендована література

Базова:

1. Боголюбов В. М., Клименко М. О., Мельник Л. Г., Ракоїд О. О. Стратегія сталого розвитку: підручник. За ред. В. М. Боголюбова. Київ : ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
2. Клименко Л. М., Клименко М. О., Клименко О.М., Стратегія сталого розвитку регіону. Видавництво: Кондор. 2021. 312с.
3. Клименко М. О., Боголюбов Б. М. Практикум з розробки стратегій місцевого сталого розвитку. Видавництво: Гельветика. 2020. 230 с.
4. Зинчук Т., Раманаускас Ю., Сталий розвиток сільських територій / Sustainable development of rural areas. Видавництво: Центр навчальної літератури. 2019. 421с.

Допоміжна:

5. Петруша І. М., Хомко Н. Ю., Мокрий Б. І. Стратегія сталого розвитку. Львів: Видавництво: Львівська політехніка. 2018.
6. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Переклад з англ.: Інститут сталого розвитку. Київ: Інтелсфера, 2002. 312 с.
7. Ковтун О.В. Соціально-економічне становище українського села та його вплив на виконання європейської стратегії сталого розвитку. Аграрна Економіка, ЛНУП. 2024. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2024.02.034>
8. Ковтун О. В. Багатофункціональність села: шлях до інноваційних перетворень. ScientificWorldJournal. Болгарія. 2024. N. 25. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2024-25-00-061>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Цілі сталого розвитку Україна. Добровільний національний огляд. [Електронний ресурс]. 2020. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>
2. Закон України Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. [Електронний ресурс]. 2019. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Національна екологічна політика України. [Електронний ресурс]. 2020. Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/natsionalna-ekologichna-polityka/>